

OBRAZLOŽENJE OPĆEG I POSEBNOG DIJELA PRORAČUNA GRADA OPUZENA ZA 2026. GODINU I PROJEKCIJA ZA 2027. i 2028. GODINU

I. PRAVNI TEMELJ I METODOLOGIJA IZRADE

Proračun Grada Opuzena za razdoblje 2026. - 2028. godine izrađuje se temeljem članka 28. - 37. Zakona o proračunu ("Narodne novine", br. 144/21).

Ministarstvo financija sastavlja uputu za izradu proračuna jedinica lokalne (regionalne) samouprave i dostavlja im do 20.kolovoza tekuće godine.

Proračun se sastoji od općeg dijela, posebnog dijela i obrazloženja.

Obrazloženje općeg dijela proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sukladno odredbama novog Zakona o proračunu sadrži:

- obrazloženje prihoda i rashoda, primitaka i izdataka proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- obrazloženje prenesenog manjka, odnosno viška proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Obrazloženje posebnog dijela proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave temelji se na obrazloženjima financijskih planova proračunskih korisnika, a sastoji se od obrazloženja programa koje se daje kroz obrazloženje aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima i pokazateljima uspješnosti iz akata strateškog planiranja.

Novi Zakon o proračunu (NN br. 144/21) u članku 36. propisuje obvezu i proračunskim i izvanproračunskim korisnicima za izradu obrazloženja i to obrazloženje uz opći dio financijskog plana i obrazloženje uz posebni dio financijskog plana.

Obrazloženje općeg dijela financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sadrži:

- obrazloženje prihoda i rashoda, primitaka i izdataka i
- obrazloženje prenesenog manjka odnosno viška financijskog plana, u slučaju da isti postoji.

Obrazloženje posebnog dijela financijskog plana proračunskog i izvanproračunskog korisnika sastoji se od obrazloženja programa koje se daje kroz obrazloženje aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima i pokazateljima uspješnosti iz akata strateškog planiranja i godišnjeg plana rada.

Sadržaj financijskog plana proračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Proračunski korisnici Grada prihode i primitke, rashode i izdatke za 2026. godinu planiraju na razini skupine (druga razina računskog plana) isto kao za 2027. i 2028. godinu, za razliku od prethodnih godina zaključno sa 2022. godinom kada su tekuću proračunsku godinu planirali na razini podskupine. Temeljem zahtjeva nadležnog Upravnog odjela, proračunski korisnici mogu izrađivati prijedlog financijskog plana na razini odjeljka (četvrta razina računskog plana). Međutim, upravno vijeće ili drugo upravljačko tijelo obvezno je usvojiti financijski plan korisnika, a predstavničko tijelo proračun za 2026. godinu i projekcije za 2027. i 2028. na razini skupine (druga razina računskog plana).

Prijedlog financijskog plana proračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje 2026. - 2028. sastoji se od plana za proračunsku godinu i projekcija za sljedeće dvije godine, a sadrži opći i posebni dio te obrazloženje financijskog plana.

Proračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužni su, kao i prethodnih godina, u svom financijskom planu iskazati sve svoje prihode i rashode bez obzira na moguće uplate dijela prihoda korisnika u proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili podmirivanje dijela rashoda korisnika izravno s računa proračuna.

Sukladno odredbama Zakona o proračunu sve što se odnosi na financijski plan proračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosi se i na financijski plan upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Zakon o proračunu (NN br. 144/21) u članku 29. propisuje obvezu da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u Općem dijelu proračuna u Računu prihoda i rashoda, rashode iskažu i prema funkcijskoj klasifikaciji. Ista je obveza propisana i proračunskim korisnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji sukladno članku 34. novog Zakona o proračunu u Općem dijelu financijskog plana u Računu prihoda i rashoda, rashode proračunskog korisnika trebaju iskazati i prema funkcijskoj klasifikaciji. Dio jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te njihovih proračunskih korisnika i u dosadašnjoj praksi iskazivali su rashode po funkcijskoj klasifikaciji, međutim dio nije postupao na taj način. Novost u ovom proračunskom ciklusu i razlika od prethodnih godina je da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovi proračunski korisnici sada imaju zakonsku obvezu iskazati rashode u Općem dijelu proračuna, odnosno financijskog plana u Računu prihoda i rashoda prema funkcijskoj klasifikaciji.

Člankom 41. Zakona o proračunu detaljno uređeno predlaganje amandmana na način da se mogu podnositi amandmani kojima se predlaže:

- povećanje proračunskih rashoda iznad iznosa utvrđenih prijedlogom proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i financijskim planom izvanproračunskog korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave pod uvjetom da se istodobno predloži smanjenje drugih rashoda u istom iznosu i unutar istih izvora financiranja u posebnom dijelu proračuna ili financijskog plana i

- povećanje proračunskih izdataka iznad iznosa utvrđenih prijedlogom proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i financijskim planom izvanproračunskog korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave pod uvjetom da se istodobno predloži smanjenje drugih izdataka u istom iznosu i unutar istih izvora financiranja u posebnom dijelu proračuna ili financijskog plana.

Navedenim se osigurava da prijedlozi amandmana ne smiju mijenjati predviđeni manjak, odnosno višak utvrđen u prijedlogu proračuna, odnosno financijskog plana.

Kao i prema starom Zakonu o proračunu i novim Zakonom o proračunu propisano je da prijedlozi amandmana na proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i financijski plan izvanproračunskog korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne smiju biti na teret proračunske zalihe, na teret dodatnog zaduživanja ili već prije preuzetih obveza.

Svi akti proračunskog planiranja, uključujući i višegodišnji plan uravnoteženja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika za razdoblje za koje se proračun donosi, odluke o privremenom financiranju, odnosno odluka o financiranju nužnih rashoda i izdataka i slično trebaju biti iskazani u novoj valuti euru.

Temeljem članaka 28. - 37. Zakona o proračunu (Narodne novine broj 144/21), predstavničko tijelo JLP(R)S je, na prijedlog izvršnog tijela, do kraja tekuće godine obvezno donijeti proračun za razdoblje 2026. - 2028. godine. Uz proračun se donosi i Odluka o izvršavanju proračuna za narednu godinu.

Navedenim aktima omogućava se financiranje poslova, funkcija i programa koje izvršavaju tijela gradske uprave, radi ostvarivanja javnih potreba i prava građana, koji se temeljem posebnih zakona i drugih na zakonu zasnovanih propisa financiraju iz javnih prihoda, odnosno iz proračuna Grada. Pri sastavljanju prijedloga planskih dokumenata za slijedeće trogodišnje razdoblje obveza je primijeniti zakonom propisanu metodologiju vezano za sadržaj proračuna, programsko planiranje, proračunske klasifikacije i drugo.

Zakonom o proračunu (Narodne novine br. 144/21) uređuju se osnovni proračunski procesi i definiraju osnovne pretpostavke za izradu proračuna.

Prema proračunskom kalendaru, krajem srpnja, Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) usvaja smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje, koje, između ostaloga, sadrže ciljeve ekonomske politike za trogodišnje razdoblje te makroekonomski i fiskalni okvir opće države. Nakon usvajanja smjernica, Ministarstvo financija izrađuje upute za izradu prijedloga državnog proračuna, a na temelju oba navedena dokumenta sastavlja i upute za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Kod izrade prijedloga rashodne strane proračuna u obzir treba uzeti vlastite gospodarske i društvene specifičnosti, te se pridržavati odredbi Zakona o proračunu i Zakona o fiskalnoj odgovornosti, a na tragu toga ističemo da je čelnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno proračunskog i izvanproračunskog korisnika odgovoran, osim za zakonito planiranje i izvršavanje proračuna odnosno financijskog plana, i za svrhovitost, učinkovitost i za ekonomično raspolaganje proračunskim sredstvima proračuna odnosno financijskog plana. Plan rashoda izrađuje svaka jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave uzimajući u obzir vlastite gospodarske i društvene specifičnosti, pridržavajući se pri tome odredbi Zakona o proračunu i Zakona o fiskalnoj odgovornosti.

Člankom 52. Zakona o proračunu propisana je obveza uplate namjenskih prihoda i primitaka koje ostvare proračunski korisnici Grada u proračun Grada. Namjenski prihodi i primici jesu pomoći, donacije, prihodi za posebne namjene, prihodi od prodaje ili zamjene imovine u vlasništvu Grada, naknade s osnova osiguranja i namjenski primici od zaduživanja i prodaje dionica i udjela. Nadalje člankom 54. Zakona o proračunu, utvrđuje se obveza uplate vlastitih prihoda i primitaka svojih korisnika u proračun jedinice lokalne i područne samouprave. Odlukom o izvršavanju proračuna Grad može propisati izuzeća od obveze uplate namjenskih prihoda i primitaka, te vlastitih prihoda proračunskih korisnika, ako Grad nije stvorio informatičke preduvjete za praćenje prihoda i primitaka svojih korisnika, te izvršavanje rashoda iz tih izvora.

II. MAKROEKONOMSKI OKVIR 2026. – 2028.

Kako, Vlada Republike Hrvatske još nije donijela Program stabilnosti za iduće proračunsko razdoblje od 2026. – 2028., kojim se utvrđuje makroekonomski i fiskalni okvir Republike Hrvatske u sljedeće tri proračunske godine, u nastavku se daje prikaz trenutno dostupnih makroekonomskih projekcija za 2025. – 2026., koji je objavila Hrvatska narodna banka u svom priopćenju iz lipnja 2024.

Makroekonomske projekcije za razdoblje 2025. – 2026.

Izvor: Hrvatska narodna banka

	2023.	Projekcija 2024.	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.
BDP – realni rast (%)	3,1	3,3	3,3	2,9
Indeks potrošačkih cijena, promjena (%)	8,4	3,8	3,6	2,6
Stopa nezaposlenosti, razina u %	6,1	5,8	4,7	4,5
Broj zaposlenih, promjena (%)	2,5	2,0	2,8	1,8

III. PRORAČUN GRADA OPUZENA ZA 2026. GODINU I PROJEKCIJE ZA 2027. i 2028. GODINU

Prijedlog Proračuna Grada Opuzena za 2026. godinu utvrđen je u iznosu od 23.272.539,20 EUR. Projekcija proračuna za 2027.g. projicirana je u iznosu od 22.772.910,00 EUR, a u 2028.g. u iznosu od 22.372.910,00 EUR.

U nastavku je struktura prijedloga za 2026 i projekcije za 2027 i 2028.godinu.

1.1. PRIHODI I PRIMICI PRORAČUNA

Prihodi i primici planirani su na temelju procjene kretanja javnih prihoda za razdoblje 2026.-2028. g., procjene naplate prihoda te temeljem procjene ostvarenja pojedinih prihoda do kraja 2025. godine i njihove projicirane realizacije u slijedećim godinama.

Prema kriteriju izvora prihoda, svi se prihodi jedinica lokalne samouprave mogu podijeliti na tri cjeline.

- Prihodi iz vlastitih izvora koje čine prihodi od lokalnih poreza, prihodi od imovine u vlasništvu lokalnih jedinica, komunalna naknada, komunalni doprinos, upravne pristojbe, novčane kazne koje propisuje sama lokalna jedinica.
- Zajednički prihodi, koji se dijele između županija, gradova, općina i Republike Hrvatske
- Ostali prihodi kao što su namjenski prihodi određeni posebnim propisima, donacije te prihodi od zaduživanja

Vlastiti prihodi općina i gradova jesu:

- Općinski, odnosno gradski porezi
- Komunalne naknade, doprinosi i druge naknade po posebnim propisima
- Prihodi od stvari u vlasništvu općina ili gradova i imovinska prava, kao što je prihod od zakupnine poslovnog prostora,
- Prihodi od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u vlasništvu općina i gradova, odnosno u kojima lokalna jedinica ima udjele ili dionice
- Prihodi od naknada za koncesiju
- Upravne pristojbe
- Boravišne pristojbe
- Novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje u skladu sa zakonom propiše općina ili grad

Zajednički prihodi su porezi države i lokalnih jedinica porezni prihodi i prihodi po posebnim propisima. Zajednički prihodi dijele se između države, općine i grada prema određenom kriteriju.

Ostali prihodi lokalnih jedinica su prihodi od pomoći i donacija te prihodi koje lokalne jedinice ostvaruju zaduživanjem. Donacije su novčane pomoći koje lokalnim jedinicama ili korisnicima

lokalnih proračuna daju trgovačka društva, druge pravne osobe i fizičke osobe. Pomoći su sredstva koja proračuni lokalnih jedinica i njihovi korisnici dobivaju od stranih država, međunarodnih organizacija ili iz državnog proračuna. Lokalne jedinice mogu se zaduživati uzimanjem kredita i izdavanjem vrijednosnih papira, ali uz propisano ograničenje. Ukupna godišnja obveza jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može iznositi najviše do 20 posto ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje.

U prihodima i primicima Proračuna za 2026. opći prihodi i primici – izvor financiranja 1.1. iznose 1.814.591.85 eur . U ovu skupinu prihoda ubrajamo: Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada i drugih samostalnih djelatnosti, Porez na promet nekretnina, porez na korištenje javnih površina, porez na potrošnju alkoholnih i bezalkoholnih pića, kamate za poreze, naknade za koncesije, gradske i općinske upravne pristojbe, ostali nespomenuti prihodi po posebnim propisima, prihodi od pruženih usluga, prihodi od prodaje građevinskog zemljišta, kazne i tome slično.

Planirano povećanje poreza i prireza na dohodak u 2026. godini u odnosu na procijenjeno ostvarenje do kraja 2025. godini je planirano je temeljem projekcije koja uključuje inflaciju, rast osobnih primanja, rast osobne potrošnje, turističkih usluga, investicija i socijalnih transfera koji svi indirektno utječu na ostvarenu masu plaća, a time i visinu poreza na dohodak.

Prihod iz izvora financiranja 5.1. tekuće pomoći planiran u iznosu od 1.238.677.35 eura obuhvaća iznose iz udjela fiskalnog izravnjanja iz državnog proračuna, fiskalne održivosti za financiranje proračunskog korisnika Dječji vrtić Opuzen.

Komunalne naknade, komunalni doprinosi, prihodi od zakupa i iznajmljivanje imovine te naknade za dozvole na pomorskom dobru čine značajan dio prihoda u ukupnom iznosu od 531.600,00 eura.

Iz tablice prihoda vrlo su značajna sredstva planirana kao Pomoć temeljem prijenosa EU sredstava i kapitalne pomoći iz nacionalnog proračuna u sveukupnom iznosu od 17.178.200,00 eura, a u narednom razdoblju čekamo natječaje na koje se planiramo aplicirati.

2.1. RASHODI I IZDACI PRORAČUNA

2.2.1. RASHODI PO EKONOMSKOJ KLASIFIKACIJI

Skupina 31 – Rashodi za zaposlene

U skupini 31 bilježe se plaće zaposlenih u Gradu Opuzenu (gradska uprava) te proračunskim korisnicima Grada Opuzena (Dječji Vrtić i Gradska Knjižnica). Na ovoj stavci evidentiraju se i plaće za zaposlene na projektu „Zaželi “ koji je financiran iz EU fondova. Za 2026. godinu planiran je veći iznos za plaće zaposlenih u Gradu Opuzenu (gradska uprava).

Skupina 32 – Materijalni rashodi

Materijalni rashodi su planirani na približno istoj razini kao 2025. godine. U ovu skupinu troškova uključeni su: službena putovanja, naknade za prijevoz zaposlenicima, uredski materijal, energija, materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje, intelektualne i osobne usluge i ostali sl. troškovi.

Skupina 34 – Financijski rashodi 2026. – 2028. - planirani na približno istoj razini kao 2025. godine.

Skupina 37 - Tu je riječ o rashodima za stipendije, darovima za novorođeno dijete, sufinanciranje prijevoza učenika i studenata, sufinanciranje troškova stanovanja socijalno ugroženim građanima . Većina navedenih naknada je povećana u odnosu na prethodne godine.

Skupina 38 – Rashodi za donacije, kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći. U ovu skupinu pripadaju dotacije udrugama i kapitalne pomoći trgovačkim društvima u javnom sektoru. Iznos je planiran približno kao prethodne godine.

Razredu 4 – rashodi za nabavu nefinancijske imovine pripadaju skupina 41 (rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine) i skupina 42 (rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine).

Tu se radi o značajnim kapitalnim projektima za Grad Opuzen u sveukupnom iznosu od 16.925.200,00 eura koji se većinom planiraju financirati iz EU sredstava te iz kapitalnih pomoći iz nacionalnog proračuna.

Javno savjetovanje ovog dokumenta je provedeno od od 27.listopada 2025. do 14. studenog 2025. (do 10:00 sati). Cilj provedenog savjetovanja je upoznavanje javnosti s najvažnijim financijskim i pravnim aktom svake jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji se donosi krajem godine za sljedeće trogodišnje razdoblje, odnosno prijedlogom proračuna Grada Opuzena za 2026. godinu i projekcija za 2027. i 2028. godinu, te dobivanje povratnih informacija od zainteresirane javnosti o predloženom dokumentu.

Nije zaprimljeno niti jedno očitovanje, sugestija ili primjedba na nacrt prijedloga proračuna.

Predlagatelj

Gradonačelnik

Ivan Mataga, mag.oec.

